

EUROPSKA UNIJA

EUROPSKI PARLAMENT

VIJEĆE

Bruxelles, 30. studenoga 2016.
(OR. en)

2013/0443 (COD)

PE-CONS 34/16

ENV 474
ENER 272
IND 152
TRANS 278
ENT 130
SAN 289
PARLNAT 200
CODEC 1014

ZAKONODAVNI AKTI I DRUGI INSTRUMENTI

Predmet: DIREKTIVA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih onečišćujućih tvari, o izmjeni Direktive 2003/35/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2001/81/EZ

DIREKTIVA (EU) 2016/...
EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od ...

**o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih onečišćujućih tvari,
o izmjeni Direktive 2003/35/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2001/81/EZ**

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 192. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrtu zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora¹,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija²,

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom³,

¹ SL C 451, 16.12.2014., str. 134.

² SL C 415, 20.11.2014., str. 23.

³ Stajalište Europskog parlamenta od 23. studenoga 2016. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od ...

budući da:

- (1) U Uniji je u posljednjih 20 godina postignut znatan napredak u području antropogenih emisija u zrak i kvalitete zraka, osobito zahvaljujući posebnim politikama Unije, uključujući Komunikaciju Komisije od 21. rujna 2005. pod naslovom „Tematska strategija u vezi s onečišćenjem zraka” („TSAP”). Direktiva 2001/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹ bila je od ključne važnosti u postizanju tog napretka određivanjem gornjih granica ukupnih godišnjih emisija država članica počevši od 2010. nadalje za sumporov dioksid (SO₂), dušikove okside (NO_x), nemetanske hlapive organske spojeve (NMHOS) i amonijak (NH₃). Kao rezultat toga u Uniji između 1990. i 2010. emisije sumporovog dioksida smanjene su za 82 %, emisije dušikovih oksida za 47 %, emisije nemetanskih hlapivih organskih spojeva za 56 %, a emisije amonijaka za 28 %. Međutim, kako je navedeno u Komunikaciji Komisije od 18. prosinca 2013. pod naslovom „Program Čisti zrak za Europu” („revidirani TSAP”), značajni negativni učinci i rizici za ljudsko zdravlje i okoliš i dalje su prisutni.

¹ Direktiva 2001/81/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2001. o nacionalnim gornjim granicama emisije za određene onečišćujuće tvari (SL L 309, 27.11.2001., str. 22.).

- (2) Sedmim programom djelovanja za okoliš¹ potvrđuje se dugoročni cilj Unije za politiku u području zraka radi postizanja razina kvalitete zraka koje ne dovode do značajnih negativnih učinaka i rizika za ljudsko zdravlje i okoliš, te se u tom cilju njime poziva na potpuno usklađivanje s postojećim zakonodavstvom Unije o kvaliteti zraka, strateške ciljeve i djelovanja nakon 2020., kao i na pojačane napore na područjima u kojima su stanovništvo i ekosustavi izloženi visokim razinama onečišćujućih tvari u zraku, i pojačane sinergije između zakonodavstva o kvaliteti zraka i ciljeva politike Unije koji su postavljeni, posebno, u pogledu klimatskih promjena i bioraznolikosti.
- (3) Revidiranim TSAP-om određeni su novi strateški ciljevi za razdoblje do 2030. s ciljem daljnjeg napretka prema dugoročnom cilju Unije o kvaliteti zraka.
- (4) Države članice i Unija u postupku su ratifikacije Minamatske konvencije o živi iz 2013. Programa Ujedinjenih naroda za okoliš kojom se nastoji zaštititi ljudsko zdravlje i okoliš putem smanjenja emisija žive iz postojećih i novih izvora, s ciljem njezina stupanja na snagu u 2017. Komisija bi trebala stalno preispitivati prijavljene emisije te onečišćujuće tvari.
- (5) Države članice i Unija stranke su Konvencije Gospodarske komisije Ujedinjenih naroda za Europu (UNECE) o dalekosežnom prekograničnom onečišćenju zraka iz 1979. („Konvencija LRTAP”) i nekoliko njezinih protokola, uključujući Protokol o suzbijanju zakiseljavanja, eutrofikacije i prizemnog ozona iz 1999. koji je revidiran 2012. („revidirani Protokol iz Göteborga”).

¹ Odluka br. 1386/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2020. „Živjeti dobro unutar granica našeg planeta”, (SL L 354, 28.12.2013., str. 171.).

- (6) U odnosu na 2020. godinu i nakon nje, revidiranim Protokolom iz Göteborga za svaku se stranku utvrđuju nove obveze smanjenja emisija u pogledu sumporovog dioksida, dušikovih oksida, nemetanskih hlapivih organskih spojeva, amonijaka i sitnih lebdećih čestica u odnosu na 2005. kao baznu godinu, promiče se smanjenje emisija crnog ugljika i poziva se na prikupljanje i održavanje informacija o štetnim učincima koncentracije i taloženja onečišćujućih tvari u zraku na ljudsko zdravlje i okoliš, kao i na sudjelovanje u programima usmjerenima na učinke u okviru Konvencije LRTAP.
- (7) Režim nacionalnih gornjih granica emisija utvrđen Direktivom 2001/81/EZ trebalo bi stoga revidirati kako bi ga se uskladilo s međunarodnim obvezama Unije i država članica. U tu svrhu nacionalne obveze smanjenja emisija za svaku godinu od 2020. do 2029. u ovoj Direktivi identične su onima iz revidiranog Protokola iz Göteborga.
- (8) Države članice trebale bi provesti ovu Direktivu tako da se učinkovito doprinosi ostvarenju dugoročnog cilja Unije u području kvalitete zraka potkrijepljenog smjernicama Svjetske zdravstvene organizacije te ciljeva Unije o zaštiti bioraznolikosti i ekosustava smanjenjem razina i taloženja tvari koje onečišćuju zrak zakiseljavanjem, eutrofikacijom i ozonom ispod kritičnih opterećenja i razinâ, kako je utvrđeno Konvencijom LRTAP.
- (9) Ovom Direktivom trebalo bi se na troškovno učinkovit način, uz poboljšanje kvalitete zraka na svjetskoj razini te poboljšanje sinergija s klimatskim i energetske politikama Unije, doprinijeti i ostvarenju ciljeva kvalitete zraka utvrđenih u zakonodavstvu Unije i ublažavanju utjecaja klimatskih promjena, izbjegavajući pritom udvostručenje postojećeg zakonodavstva Unije.

- (10) Ovom Direktivom također se doprinosi smanjenju troškova uzrokovanih onečišćenjem zraka u Uniji koji su povezani sa zdravljem tako što se poboljšava dobrobit građana Unije, kao i poticanju prelaska na zelenu ekonomiju.
- (11) Ovom Direktivom trebalo bi doprinijeti postupnom smanjenju onečišćenja zraka čime se nadograđuje na smanjenja ostvarena zakonodavstvom Unije za kontrolu onečišćenja zraka na izvoru koje se odnosi na emisije specifičnih tvari.
- (12) Zakonodavstvom Unije o kontroli onečišćenja zraka na izvoru trebala bi se djelotvorno ostvariti očekivana smanjenja emisija. Utvrđivanje nedjelotvornog zakonodavstva Unije o kontroli onečišćenja zraka na izvoru i reakcija na njega u ranoj fazi od ključne je važnosti za postizanje širih ciljeva kvalitete zraka, što je vidljivo iz razlike između stvarnih emisija dušikovih oksida i emisija dušikovih oksida dobivenih laboratorijskim ispitivanjem iz dizelskih automobila EURO 6.
- (13) Države članice trebale bi poštovati obveze smanjenja emisija utvrđene u ovoj Direktivi od 2020. do 2029. i od 2030. nadalje. Kako bi osigurale vidljiv napredak prema ispunjenju obveza za 2030., države članice trebale bi utvrditi okvirne razine emisija u 2025. koje bi bile tehnički izvedive i ne bi dovele do nerazmjernih troškova te bi trebale nastojati uskladiti se s takvim razinama. Ako se emisije za 2025. ne mogu ograničiti u skladu s utvrđenom putanjom smanjenja, države članice u svojim naknadnim izvješćima, koja trebaju pripremiti na temelju ove Direktive, trebale bi navesti razloge za to odstupanje, kao i mjere kojima bi se države članice vratile na svoju putanju.

- (14) Nacionalne obveze smanjenja emisija za 2030. i nadalje utvrđene u ovoj Direktivi temelje se na procijenjenom potencijalu smanjenja svake države članice iz izvješća TSAP-a br. 16 iz siječnja 2015. („TSAP 16”), na tehničkom ispitivanju razlika između nacionalnih procjena i onih iz TSAP-a 16 te na političkom cilju održavanja sveukupnog smanjenja učinaka na zdravlje do 2030. (u usporedbi s 2005.) što je moguće bliže prijedlogu Komisije za ovu Direktivu. S ciljem povećanja transparentnosti Komisija bi trebala objaviti temeljne pretpostavke upotrijebljene u TSAP-u 16.
- (15) Usklađenost s nacionalnim obvezama smanjenja emisija trebala bi se procjenjivati s obzirom na specifični metodološki status u trenutku određivanja obveze.
- (16) Zahtjevi za izvješćivanje i obveze smanjenja emisija trebali bi se temeljiti na nacionalnoj potrošnji energije i prodanih goriva. Međutim, neke države članice mogu, na temelju Konvencije LRTAP, odabrati da kao temelj za usklađenost upotrebe ukupnu nacionalnu emisiju izračunanu na temelju upotrijebljenih goriva u sektoru cestovnog prometa. Ta bi se mogućnost trebala zadržati u ovoj Direktivi kako bi se osigurala koherentnost između međunarodnog prava i prava Unije.

- (17) Kako bi se riješile neke neizvjesnosti svojstvene utvrđivanju nacionalnih obveza smanjenja emisija, u revidirani Protokol iz Göteborga uključene su fleksibilnosti koje bi trebalo unijeti u ovu Direktivu. Revidiranim Protokolom iz Göteborga posebice se uspostavlja mehanizam za prilagodbu inventara nacionalnih emisija i za izračun prosjeka godišnjih nacionalnih emisija za najviše tri godine ako su ispunjeni određeni uvjeti. Osim toga, u ovoj Direktivi trebalo bi utvrditi fleksibilnosti kada se njome nameće obveza smanjenja koja prekoračuje troškovno učinkovito smanjenje utvrđeno u TSAP-u 16 te za pomoć državama članicama u slučaju iznenadnih i iznimnih događaja povezanih s proizvodnjom energije ili opskrbom energijom pod uvjetom da su ispunjeni određeni uvjeti. Komisija bi trebala pratiti uporabu tih fleksibilnosti uzimajući u obzir smjernice razvijene u okviru Konvencije LRTAP. Za potrebe procjene zahtjeva za prilagodbe, trebalo bi smatrati da su obveze smanjenja emisija za razdoblje od 2020. do 2029. bile utvrđene 4. svibnja 2012., odnosno na dan kada je revidiran Protokol iz Göteborga.
- (18) Svaka država članica trebala bi izraditi, donijeti i provesti nacionalni program kontrole onečišćenja zraka radi poštovanja svojih obveza smanjenja emisija i učinkovitog doprinosa ostvarenju ciljeva kvalitete zraka. U tu bi svrhu države članice trebale uzeti u obzir potrebu za smanjenjem emisija, posebice dušikovih oksida i sitnih lebdećih čestica, u zonama i aglomeracijama pogođenima prekomjernim koncentracijama onečišćujućih tvari u zraku i/ili u onim zonama i aglomeracijama koje znatno doprinose onečišćenju zraka u drugim zonama ili aglomeracijama, među ostalim i u susjednim zemljama. Nacionalnim programima kontrole onečišćenja zraka trebalo bi se u tom smislu doprinijeti uspješnoj provedbi planova za kvalitetu zraka utvrđenih na temelju članka 23. Direktive 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹.

¹ Direktiva 2008/50/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2008. o kvaliteti zraka i čišćem zraku za Europu (SL L 152, 11.6.2008., str. 1.).

- (19) Kako bi se smanjile emisije iz antropogenih izvora, nacionalnim programima kontrole onečišćenja zraka trebalo bi uzeti u obzir mjere primjenjive na sve relevantne sektore, uključujući poljoprivredu, energetiku, industriju, cestovni promet, unutarnji brodski promet, grijanje u kućanstvima te uporabu izvancestovnih pokretnih strojeva i otapala. Međutim, države članice trebale bi imati pravo odlučivanja o mjerama koje treba donijeti za poštovanje obveza smanjenja emisija utvrđenih u ovoj Direktivi.
- (20) Pri izradi nacionalnih programa kontrole onečišćenja zraka države članice trebale bi uzeti u obzir najbolje prakse u traženju rješenja za, među ostalim, najštetnije onečišćujuće tvari u području primjene ove Direktive, a u odnosu na osjetljive skupine stanovništva.
- (21) Poljoprivredom se znatno doprinosi atmosferskim emisijama amonijaka i sitnih lebdećih čestica. Kako bi se te emisije smanjile, u nacionalne programe kontrole onečišćenja zraka trebale bi biti uključene mjere primjenjive na poljoprivredni sektor. Takve mjere trebale bi biti troškovno učinkovite i temeljiti se na specifičnim informacijama i podacima, uzimajući u obzir znanstveni napredak i mjere koje su države članice prethodno poduzele. Zajedničkom poljoprivrednom politikom državama članicama pruža se mogućnost da posebnim mjerama doprinesu kvaliteti zraka. Budućom evaluacijom omogućit će se bolje razumijevanje učinaka tih mjera.
- (22) Poboljšanja u kvaliteti zraka trebalo bi postići razmjernim mjerama. Poduzimajući mjere koje treba unijeti u nacionalne programe kontrole onečišćenja zraka, a koje su primjenjive na poljoprivredni sektor, države članice trebale bi osigurati da se njihov utjecaj na mala poljoprivredna gospodarstva u potpunosti uzme u obzir kako bi se što je više moguće ograničili svi dodatni troškovi.

- (23) Ako određene mjere poduzete u skladu s nacionalnim programima kontrole onečišćenja zraka s ciljem sprečavanja emisija u poljoprivrednom sektoru ispunjavaju uvjete za financijsku potporu, osobito mjere koje poduzimaju poljoprivredna gospodarstva za koje su potrebne značajne promjene praksi ili značajna ulaganja, Komisija bi trebala olakšati pristup takvoj financijskoj potpori i drugom dostupnom financiranju Unije.
- (24) Kako bi smanjile emisije, države članice trebale bi razmotriti potporu prijelazu na ulaganja u čiste i učinkovite tehnologije. Inovacije mogu pomoći u poboljšanju održivosti i rješavanju problema na izvoru poboljšavanjem sektorskih odgovora na izazove povezane s kvalitetom zraka.
- (25) Trebalo bi redovno ažurirati nacionalne programe kontrole onečišćenja zraka, uključujući analizu za potporu određivanju politika i mjera.
- (26) Kako bi izradile nacionalne programe kontrole onečišćenja zraka s čvrstim temeljima i njihove moguće ažurirane verzije, države članice trebale bi te programe i njihove ažurirane verzije podvrgnuti savjetovanju s javnošću i s nadležnim tijelima na svim razinama te u vrijeme dok su još sve opcije u pogledu politika i mjera otvorene. Ako bi provedba njihovih programa mogla utjecati na kvalitetu zraka u drugoj državi članici ili trećoj zemlji, države članice trebale bi pokrenuti prekogranična savjetovanja, u skladu sa zahtjevima utvrđenima u pravu Unije i međunarodnom pravu, među ostalim u Konvenciji UNECE-a o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica („Konvencija iz Espooa”) iz 1991. i njezinom Protokolu o strateškoj procjeni okoliša iz 2003.

- (27) Cilj je ove Direktive, među ostalim, zaštititi ljudsko zdravlje. Kako je Sud istaknuo u više navrata, bilo bi u suprotnosti s obvezujućim učinkom, koji se pridaje direktivi člankom 288. trećim stavkom Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), u načelu isključiti mogućnost da se osobe kojih se to tiče pozivaju na obvezu koja se nameće direktivom. To se razmatranje osobito primjenjuje u pogledu direktive čiji je cilj kontrola i smanjenje atmosferskog onečišćenja i koja je stoga namijenjena zaštititi ljudskog zdravlja.
- (28) Države članice trebale bi pripremati nacionalne inventare i projekcije emisija, kao i informativna izvješća o inventaru te o njima izvješćivati za sve onečišćujuće tvari u zraku obuhvaćene ovom Direktivom, što bi Uniji trebalo omogućiti da poštuje svoje obveze izvješćivanja u okviru Konvencije LRTAP i njezinih protokola.
- (29) Radi održavanja sveukupne dosljednosti za Uniju u cjelini, države članice trebale bi osigurati da njihovo izvješćivanje Komisiji o njihovim nacionalnim inventarima i projekcijama emisija kao i informativnim izvješćima o inventaru bude potpuno usklađeno s njihovim izvješćivanjem u okviru Konvencije LRTAP.
- (30) Kako bi se procijenila učinkovitost nacionalnih obveza smanjenja emisija utvrđenih ovom Direktivom, države članice trebale bi također pratiti učinke onečišćenja zraka na kopnene i vodne ekosustave te bi o takvim učincima trebale izvješćivati. Kako bi se osigurao troškovno učinkovit pristup, države članice trebale bi se moći služiti neobvezujućim pokazateljima praćenja navedenima u ovoj Direktivi te bi se trebale koordinirati s drugim programima praćenja uspostavljenima na temelju povezanih direktiva i, prema potrebi, Konvencije LRTAP.

- (31) Trebalo bi uspostaviti Europski forum za čisti zrak koji bi uključivao sve dionike, uključujući nadležna tijela država članica na svim relevantnim razinama, radi razmjene iskustava i dobre prakse te posebno radi pružanja doprinosa za smjernice te olakšavanja koordinirane provedbe zakonodavstva i politika Unije povezanih s poboljšanjem kvalitete zraka.
- (32) U skladu s Direktivom 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹, države članice trebale bi osigurati aktivno i sustavno širenje informacija elektroničkim putem.
- (33) Direktivu 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća² potrebno je izmijeniti radi osiguravanja dosljednosti te direktive s Konvencijom UNECE-a o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša iz 1998. („Aarhuška konvencija”).

¹ Direktiva 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o javnom pristupu informacijama o okolišu i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/313/EEZ (SL L 41, 14.2.2003., str. 26.).

² Direktiva 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. svibnja 2003. o osiguravanju sudjelovanja javnosti u izradi određenih planova i programa koji se odnose na okoliš i o izmjeni direktiva Vijeća 85/337/EEZ i 96/61/EZ s obzirom na sudjelovanje javnosti i pristup pravosuđu (SL L 156, 25.6.2003., str. 17.).

- (34) Kako bi se uzela u obzir tehnička i međunarodna zbivanja, Komisiji bi trebalo delegirati ovlast za donošenje akata u skladu s člankom 290. UFEU-a u vezi s izmjenom Priloga I., kao i Priloga III. dijela 2. te Priloga IV., kako bi ih se prilagodilo zbivanjima u okviru Konvencije LRTAP te u vezi s izmjenom Priloga V. kako bi ga se prilagodilo tehničkom i znanstvenom napretku te zbivanjima u okviru Konvencije LRTAP. Posebno je važno da Komisija tijekom svojeg pripremnog rada provede odgovarajuća savjetovanja, uključujući ona na razini stručnjaka te da se ta savjetovanja provedu u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016.¹ Osobito, s ciljem osiguravanja ravnopravnog sudjelovanja u pripremi delegiranih akata, Europski parlament i Vijeće primaju sve dokumente istodobno kada i stručnjaci iz država članica te njihovi stručnjaci sustavno imaju pristup sastancima stručnih skupina Komisije koji se odnose na pripremu delegiranih akata.
- (35) Radi osiguranja jedinstvenih uvjeta za provedbu fleksibilnosti i nacionalnih programa kontrole onečišćenja zraka na temelju ove Direktive, provedbene ovlasti trebalo bi dodijeliti Komisiji. Te bi ovlasti trebalo izvršavati u skladu s Uredbom (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća².
- (36) Države članice trebale bi utvrditi pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja nacionalnih odredaba donesenih na temelju ove Direktive i osigurati njihovu provedbu. Te sankcije trebale bi biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

¹ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

² Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

- (37) S obzirom na vrstu i opseg promjena koje bi trebalo unijeti u Direktivu 2001/81/EZ, tu bi direktivu trebalo zamijeniti kako bi se povećala pravna sigurnost, jasnoća, transparentnost i pojednostavnjenje zakonodavstva. Kako bi se osigurao kontinuitet u poboljšavanju kvalitete zraka, države članice trebale bi poštovati nacionalne gornje granice emisija utvrđene u Direktivi 2001/81/EZ dok nove nacionalne obveze smanjenja emisija utvrđene ovom Direktivom ne postanu primjenjive 2020.
- (38) S obzirom na to da cilj ove Direktive, to jest osiguranje visoke razine zaštite ljudskog zdravlja i okoliša, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog prekogranične prirode onečišćenja zraka on na bolji način može ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.
- (39) U skladu sa Zajedničkom političkom izjavom država članica i Komisije od 28. rujna 2011. o dokumentima s objašnjenjima¹, države članice obvezale su se da će u opravdanim slučajevima uz obavijest o svojim mjerama za prenošenje priložiti jedan ili više dokumenata u kojima se objašnjava veza između sastavnih dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prenošenje. U pogledu ove Direktive, zakonodavac smatra opravdanim dostavljanje takvih dokumenata,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

¹ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

Članak 1.
Ciljevi i predmet

1. Kako bi se ostvario napredak u postizanju razina kvalitete zraka koje ne dovode do značajnih negativnih učinaka i rizika za ljudsko zdravlje i okoliš, ovom se Direktivom uspostavljaju obveze smanjenja emisija za antropogene atmosferske emisije država članica sumporovog dioksida (SO₂), dušikovih oksida (NO_x), nemetanskih hlapivih organskih spojeva (NMHOS), amonijaka (NH₃) i sitnih lebdećih čestica (PM_{2,5}) te se zahtijeva izrada, donošenje i provedba nacionalnih programa kontrole onečišćenja zraka, kao i praćenje emisija tih onečišćujućih tvari i drugih onečišćujućih tvari navedenih u Prilogu I. i njihovih učinaka te izvješćivanje o njima.
2. Ovom se Direktivom također doprinosi postizanju:
 - (a) ciljeva kvalitete zraka utvrđenih zakonodavstvom Unije i napretka u smjeru dugoročnog cilja Unije za postizanje razina kvalitete zraka u skladu sa smjernicama o kvaliteti zraka koje je objavila Svjetska zdravstvena organizacija;
 - (b) ciljeva Unije u području bioraznolikosti i ekosustava u skladu sa Sedmim programom djelovanja za okoliš;
 - (c) pojačanih sinergija između politika Unije za kvalitetu zraka i drugih relevantnih politika Unije, osobito klimatskih i energetske politike.

Članak 2.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na emisije onečišćujućih tvari navedenih u Prilogu I. iz svih izvora prisutnih na državnom području država članica, njihovu isključivom gospodarskom pojasu i zoni kontrole onečišćenja.
2. Ova Direktiva ne obuhvaća emisije na Kanarskim otocima, u francuskim prekomorskim departmanima, na Madeiri i Azorima.

Članak 3.

Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „emisija” znači ispuštanje tvari iz točkastog ili raspršenog izvora u atmosferu;
2. „antropogene emisije” znači atmosferske emisije onečišćujućih tvari povezane s ljudskim aktivnostima;
3. „prekursori ozona” znači dušikovi oksidi, nemetanski hlapivi organski spojevi, metan i ugljikov monoksid;

4. „ciljevi kvalitete zraka” znači granične vrijednosti, ciljne vrijednosti i obveze u pogledu koncentracije izlaganja za kvalitetu zraka utvrđene Direktivom 2008/50/EZ i Direktivom 2004/107/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹;
5. „sumporov dioksid” ili „SO₂” znači svi sumporni spojevi izraženi kao sumporov dioksid, uključujući sumporov trioksid (SO₃), sumpornu kiselinu (H₂SO₄) i reducirani sumporni spojevi kao što su sumporovodik (H₂S), merkaptani i dimetil sulfidi;
6. „dušikovi oksidi” ili „NO_x” znači dušikov oksid i dušikov dioksid, izraženi kao dušikov dioksid;
7. „nemetanski hlapivi organski spojevi” ili „NMHOS” znači svi organski spojevi osim metana, koji mogu proizvoditi fotokemijske oksidacije reakcijom s dušikovim oksidima uz djelovanje sunčeve svjetlosti;
8. „sitne lebdeće čestice” ili „PM_{2,5}” znači čestice aerodinamičkog promjera jednakoga ili manjega od 2,5 mikrometra (µm);
9. „crni ugljik” ili „BC” znači ugljične lebdeće čestice koje apsorbiraju svjetlost.
10. „nacionalna obveza smanjenja emisija” znači obveza država članica na smanjenje emisija neke tvari; njome se navodi smanjenje emisija koje je kao minimum potrebno postići u ciljnoj kalendarskog godini, kao postotak ukupnih emisija ispuštenih tijekom bazne godine (2005.);

¹ Direktiva 2004/107/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o arsenu, kadmiju, živi, niklu i policikličkim aromatskim ugljikovodicima u zraku (SL L 23, 26.1.2005., str. 3.).

11. „ciklus polijetanja i slijetanja” znači ciklus koji uključuje kretanje zrakoplova po tlu (pri polasku i dolasku), polijetanje, uspinjanje, približavanje, slijetanje i sve ostale aktivnosti zrakoplova koje se odvijaju na visini nižoj od 3 000 stopa;
12. „međunarodni pomorski promet” znači putovanja na moru i obalnim vodama plovila svih zastava, osim ribarskih plovila, koja odlaze s državnog područja jedne zemlje i dolaze na državno područje druge zemlje;
13. „zona kontrole onečišćenja” znači morsko područje koje ne prelazi 200 nautičkih milja od polaznih crta od kojih se računa širina teritorijalnog mora, koje je država članica uspostavila radi sprečavanja, smanjenja i kontrole onečišćenja s plovila u skladu s primjenjivim međunarodnim pravilima i normama;
14. „zakonodavstvo Unije o kontroli onečišćenja zraka na izvoru” znači zakonodavstvo Unije čiji je cilj smanjenje emisija onečišćujućih tvari u zraku obuhvaćenih ovom Direktivom poduzimanjem mjera za ublažavanje na izvoru.

Članak 4.

Nacionalne obveze smanjenja emisija

1. Države članice kao minimum ograničavaju svoje godišnje antropogene emisije sumporovog dioksida, dušikovih oksida, nemetanskih hlapivih organskih spojeva, amonijaka i sitnih lebdećih čestica u skladu s nacionalnim obvezama smanjenja emisija primjenjivima od 2020. do 2029. i od 2030. nadalje, kako je utvrđeno u Prilogu II.

2. Ne dovodeći u pitanje stavak 1., države članice poduzimaju potrebne mjere namijenjene ograničavanju svojih antropogenih emisija sumporovog dioksida, dušikovih oksida, nemetanskih hlapivih organskih spojeva, amonijaka i sitnih lebdećih čestica za 2025. Okvirne razine tih emisija utvrđuju se linearnom putanjom smanjenja utvrđenom između njihovih razina emisija definiranih obvezama smanjenja emisija za 2020. i razina emisija definiranih obvezama smanjenja emisija za 2030.

Države članice mogu slijediti nelinearnu putanju smanjenja ako je to ekonomski ili tehnički učinkovitije te pod uvjetom da se ona od 2025. postupno približava linearnoj putanji smanjenja te da se njome ne utječe na obvezu smanjenja emisija za 2030. Države članice utvrđuju tu nelinearnu putanju smanjenja i razloge zbog kojih se ona slijedi u nacionalnim programima kontrole onečišćenja zraka koje treba dostaviti Komisiji u skladu sa člankom 10. stavkom 1.

Ako se emisije za 2025. ne mogu ograničiti u skladu s utvrđenom putanjom smanjenja, države članice u naknadnim informativnim izvješćima o inventaru, koja trebaju dostaviti Komisiji u skladu s člankom 10. stavkom 2., navode razloge za to odstupanje, kao i mjere kojima bi se države članice vratile na svoju putanju.

3. Sljedeće emisije ne uzimaju se u obzir u svrhu usklađivanja sa stavcima 1. i 2.:
- (a) emisije zrakoplova koje nisu obuhvaćene ciklusom polijetanja i slijetanja;
 - (b) emisije nastale iz nacionalnog pomorskog prometa prema državnim područjima ili iz državnih područja navedenih u članku 2. stavku 2.;

- (c) emisije iz međunarodnog pomorskog prometa;
- (d) emisije dušikovih oksida i nemetanskih hlapivih organskih spojeva nastale aktivnostima obuhvaćenima kategorijama 3B (gospodarenje stajskim gnojivom) i 3D (poljoprivredna tla) nomenklature za izvješćivanje (NFR) kako je predviđena Konvencijom LRTAP (2014.).

Članak 5.

Fleksibilnosti

1. Države članice mogu uspostaviti, u skladu s Prilogom IV. dijelom 4., prilagođene godišnje nacionalne inventare emisija za sumporov dioksid, dušikove okside, nemetanske hlapive organske spojeve, amonijak i sitne lebdeće čestice ako bi primjena unaprjeđenih metoda inventara emisija ažuriranih u skladu sa znanstvenim spoznajama dovela do nepoštovanja njihovih nacionalnih obveza smanjenja emisija.

U svrhu utvrđivanja jesu li ispunjeni relevantni uvjeti navedeni u Prilogu IV. dijelu 4., smatra se da su obveze smanjenja emisija za godine od 2020. do 2029. utvrđene 4. svibnja 2012.

Od 2025. primjenjuju se sljedeći dodatni uvjeti na prilagodbe u slučaju da se za utvrđivanje emisija iz posebnih kategorija izvora upotrebljavaju čimbenici emisija ili metodologije koji su znatno različiti u usporedbi s onima koji su se očekivali kao rezultat provedbe dotične norme ili standarda na temelju zakonodavstva Unije o kontroli onečišćenja zraka na izvoru, u skladu s Prilogom IV. dijelom 4. točkom 1. podtočkom (d) ii. i iii.:

- (a) dotična država članica, uzevši u obzir nalaze nacionalnih programa za inspekciju i izvršenje kojima se prati djelotvornost zakonodavstva Unije o kontroli onečišćenja zraka na izvoru, dokaže da znatno različiti čimbenici emisije ne proizlaze iz domaće provedbe ili izvršenja tog zakonodavstva;
- (b) dotična država članica obavijestila je o znatnoj razlici u čimbenicima emisija Komisiju koja, u skladu s člankom 11. stavkom 2., ispituje potrebu za daljnjim djelovanjem.

- 2. Ako u određenoj godini država članica zbog iznimno hladne zime ili iznimno suhog ljeta ne može poštovati svoje obveze smanjenja emisija, te obveze može poštovati uzimajući prosjek svojih nacionalnih godišnjih emisija za dotičnu godinu, prethodnu godinu i sljedeću godinu, pod uvjetom da taj prosjek ne prekoračuje nacionalnu godišnju razinu emisija određenu obvezom smanjenja države članice.

3. Ako u određenoj godini država članica, za koju su jedna ili više obveza smanjenja utvrđenih u Prilogu II. postavljene na razini strožoj od troškovno učinkovitog smanjenja utvrđenog u TSAP-u 16., ne može poštovati relevantne obveze smanjenja emisija nakon što je provela sve troškovno učinkovite mjere, za nju se smatra da poštuje tu relevantnu obvezu smanjenja emisija za najviše pet godina, pod uvjetom da za svaku od tih godina nadomjesti to nepoštovanje obveza istovrijednim smanjenjem emisija druge onečišćujuće tvari navedene u Prilogu II.
4. Smatra se da država članica poštuje svoje obveze iz članka 4. za najviše tri godine ako nepoštovanje njezinih obveza smanjenja emisija za relevantne onečišćujuće tvari proizlazi iz iznenadnog i iznimnog prekida ili gubitka kapaciteta u opskrbi električnom energijom i/ili toplinom ili u proizvodnom sustavu, što nije bilo moguće razumno predvidjeti i pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) dotična država članica dokazala je da su poduzeti svi razumni naponi, uključujući provedbu novih mjera i politika radi osiguranja poštovanja obveza te da će se i dalje poduzimati kako bi razdoblje nepoštovanja trajalo što kraće; i
 - (b) dotična država članica dokazala je da bi provedba dodatnih mjera i politika uz one navedene u točki (a) dovela do nerazmjernih troškova, znatno ugrozilo nacionalnu energetske sigurnost ili predstavljala znatan rizik energetskog siromaštva za značajan dio stanovništva.

5. Države članice koje namjeravaju primijeniti stavak 1., 2., 3. ili 4. o tome obavješćuju Komisiju do 15. veljače dotične godine izvješćivanja. U informacije se uključuju dotične onečišćujuće tvari i sektori te, kada je moguće, razmjer učinaka na nacionalne inventare emisija.
6. Komisija uz pomoć Europske agencije za okoliš preispituje i procjenjuje ispunjava li uporaba bilo kojeg oblika fleksibilnosti za određenu godinu relevantne uvjete navedene u stavku 1. ovog članka i Prilogu IV. dijelu 4. ili stavcima 2., 3. ili 4. ovog članka, ako je to primjenjivo.

Ako Komisija smatra da uporaba određenog oblika fleksibilnosti nije u skladu s relevantnim uvjetima navedenima u stavku 1. ovog članka i Prilogu IV. dijelu 4. ili stavcima 2., 3. ili 4. ovog članka, donosi odluku u roku od devet mjeseci od dana primitka relevantnog izvješća iz članka 8. stavka 4. te obavješćuje dotičnu državu članicu da se uporaba takve fleksibilnosti ne može prihvatiti i navodi razloge tog odbijanja. Ako Komisija nije podnijela prigovor u roku od devet mjeseci od dana primitka relevantnog izvješća iz članka 8. stavka 4., dotična država članica smatra da je uporaba te fleksibilnosti valjana i prihvaćena za tu godinu.

7. Komisija može donijeti provedbene akte u kojima se detaljno određuju pravila za uporabu fleksibilnosti iz stavaka 1., 2., 3. i 4. ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 17.
8. Komisija pri izvršavanju svojih ovlasti na temelju stavaka 6. i 7. uzima u obzir odgovarajuće dokumente sa smjernicama izrađene u okviru Konvencije LRTAP.

Članak 6.

Nacionalni programi kontrole onečišćenja zraka

1. Države članice izrađuju, donose i provode svoje nacionalne programe kontrole onečišćenja zraka u skladu s Prilogom III. dijelom 1. kako bi ograničile svoje godišnje antropogene emisije u skladu s člankom 4. te doprinijele ostvarivanju ciljeva iz ove Direktive u skladu s člankom 1. stavkom 1.
2. Pri izradi, donošenju i provedbi programa iz stavka 1. države članice:
 - (a) procjenjuju u kojoj je mjeri vjerojatno da će nacionalni izvori emisija utjecati na kvalitetu zraka na njihovim državnim područjima i u susjednim državama članicama koristeći se, prema potrebi, podacima i metodologijama razvijenima u okviru europskog programa praćenja i evaluacije (EMEP) na temelju Protokola uz Konvenciju LRTAP, koji se odnosi na dugoročno financiranje zajedničkog programa praćenja i procjene dalekosežnog prijenosa onečišćujućih tvari u zraku u Europi;
 - (b) uzimaju u obzir potrebu smanjenja emisija onečišćujućih tvari u zraku radi postizanja usklađenosti s ciljevima kvalitete zraka na svojim državnim područjima i, prema potrebi, u susjednim državama članicama;
 - (c) pri poduzimanju mjera za postizanje svojih nacionalnih obveza smanjenja za sitne lebdeće čestice, prednost daju mjerama za smanjenje emisija crnog ugljika;
 - (d) osiguravaju koherentnost s drugim relevantnim planovima i programima uspostavljenima na temelju zahtjeva utvrđenih u nacionalnom zakonodavstvu ili zakonodavstvu Unije.

S ciljem poštovanja relevantnih nacionalnih obveza smanjenja emisija, države članice uključuju u svoje nacionalne programe kontrole onečišćenja zraka mjere za smanjenje emisija koje su utvrđene kao obvezne u Prilogu III. dijelu 2. i mogu u te programe uključiti mjere za smanjenje emisija utvrđene kao neobvezujuće u Prilogu III. dijelu 2. ili mjere koje imaju jednakovrijedni učinak ublažavanja.

3. Države članice ažuriraju svoje nacionalne programe kontrole onečišćenja zraka najmanje svake četiri godine.
4. Ne dovodeći u pitanje stavak 3., politike i mjere smanjenja emisija sadržane u nacionalnim programima kontrole onečišćenja zraka ažuriraju se u roku od 18 mjeseci od podnošenja najnovijeg nacionalnog inventara emisija ili nacionalnih projekcija emisija ako se prema podnesenim podacima obveze iz članka 4. ne poštuju ili postoji rizik nepoštovanja.
5. Države članice se o svojim nacrtima nacionalnih programa kontrole onečišćenja zraka i svim bitnim ažuriranjima prije dovršenja tih programa savjetuju s javnošću, u skladu s Direktivom 2003/35/EZ, i s nadležnim tijelima za koja je vjerojatno da se, zbog njihovih posebnih okolišnih nadležnosti u području onečišćenja zraka, kvalitete i upravljanja na svim razinama, na njih odnosi provedba nacionalnih programa kontrole onečišćenja zraka.
6. Prema potrebi provode se prekogranična savjetovanja.
7. Komisija prema potrebi olakšava izradu i provedbu nacionalnih programa kontrole onečišćenja zraka razmjenom dobre prakse.

8. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 16. radi izmjene ove Direktive u vezi s prilagodbom Priloga III. dijela 2. zbivanjima, uključujući tehnički napredak, u okviru Konvencije LRTAP.
9. Komisija može uspostaviti smjernice za izradu i provedbu nacionalnih programa kontrole onečišćenja zraka.
10. Komisija također putem provedbenih akata određuje format nacionalnih programa kontrole onečišćenja zraka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 17.

Članak 7.

Financijska potpora

Komisija nastoji olakšati pristup postojećim sredstvima Unije u skladu s pravnim odredbama kojima se ta sredstva uređuju radi potpore mjerama koje treba poduzeti s ciljem ispunjavanja ciljeva ove Direktive.

Ta sredstva Unije uključuju sadašnje i buduće dostupno financiranje na temelju, među ostalim:

- (a) Okvirnog programa za istraživanje i inovacije;
- (b) europskih strukturnih i investicijskih fondova, uključujući odgovarajuće financiranje u okviru zajedničke poljoprivredne politike;
- (c) instrumenata za financiranje okoliša i klimatskih aktivnosti poput programa LIFE;

Komisija procjenjuje mogućnost stvaranja jedinstvenog sučelja, u okviru kojega bilo koja zainteresirana strana može lako provjeriti informacije o dostupnosti sredstava Unije i povezanim postupcima za pristup, za projekte koji se bave problemima onečišćenja zraka.

Članak 8.

Nacionalni inventari i projekcije emisija te informativna izvješća o inventaru

1. Države članice pripremaju i svake godine ažuriraju nacionalne inventare emisija onečišćujućih tvari iz tablice A Priloga I., u skladu s ondje navedenim zahtjevima.

Države članice mogu pripremiti i svake godine ažurirati nacionalne inventare emisija onečišćujućih tvari iz tablice B Priloga I., u skladu s ondje navedenim zahtjevima.
2. Države članice pripremaju i ažuriraju svake četiri godine prostorno raščlanjene nacionalne inventare emisija i inventare velikih točkastih izvora te, svake dvije godine, nacionalne projekcije emisija onečišćujućih tvari iz tablice C Priloga I., u skladu s ondje navedenim zahtjevima.
3. Države članice izrađuju informativno izvješće o inventaru koje se prilaže nacionalnim inventarima i projekcijama emisija iz stavaka 1. i 2., u skladu sa zahtjevima iz tablice D Priloga I.

4. Države članice koje se odluče za neki od oblika fleksibilnosti u skladu s člankom 5. u informativno izvješće o inventaru za dotičnu godinu uključuju informacije kojima se pokazuje da uporaba te fleksibilnosti ispunjava relevantne uvjete iz članka 5. stavka 1. i Priloga IV. dijela 4 ili, ako je to primjenjivo, iz članka 5. stavka 2., 3. ili 4.
5. Države članice pripremaju i ažuriraju nacionalne inventare emisija (prema potrebi uključujući prilagođene nacionalne inventare emisija), nacionalne projekcije emisija, prostorno raščlanjene nacionalne inventare emisija, inventare velikih točkastih izvora i informativna izvješća o inventaru, koja im se prilažu, u skladu s Prilogom IV.
6. Komisija uz pomoć Europske agencije za okoliš jednom godišnje priprema i ažurira inventare emisija na razini Unije i informativno izvješće o inventaru te, svake dvije godine, projekcije emisija na razini Unije i, svake četiri godine, prostorno raščlanjene inventare emisija na razini Unije i inventare velikih točkastih izvora na razini Unije, za onečišćujuće tvari navedene u Prilogu I. na temelju informacija iz stavaka 1., 2. i 3. ovog članka.
7. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 16. radi izmjene ove Direktive u vezi s prilagodbom Priloga I. i Priloga IV. zbivanjima, uključujući tehnički i znanstveni napredak, u okviru Konvencije LRTAP.

Članak 9.

Praćenje učinaka onečišćenja zraka

1. Države članice osiguravaju praćenje negativnih učinaka onečišćenja zraka na ekosustave na temelju mreže lokacija za praćenje koja je reprezentativna za njihova slatkovodna, prirodna i poluprirodna staništa i šumske vrste ekosustavâ, primjenjujući troškovno učinkovit pristup koji se temelji na procjeni rizika.

U tu se svrhu države članice koordiniraju s drugim programima praćenja uspostavljenima u skladu sa zakonodavstvom Unije, uključujući Direktivu 2008/50/EZ, Direktivu 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća¹ i Direktivu Vijeća 92/43/EEZ² te, prema potrebi, Konvenciju LRTAP, te se prema potrebi koriste podacima prikupljenima u okviru tih programa praćenja.

Kako bi udovoljile zahtjevima iz ovog članka, države članice mogu se služiti neobvezujućim pokazateljima praćenja navedenima u Prilogu V.

2. Pri prikupljanju i dostavljanju informacija navedenih u Prilogu V. mogu se upotrebljavati metodologije utvrđene Konvencijom LRTAP i njezinim priručnicima za međunarodne programe suradnje.

¹ Direktiva 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000., str. 1.).

² Direktiva Vijeća 92/43/EEZ od 21. svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.7.1992., str. 7.).

3. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 16. radi izmjene ove Direktive u vezi s prilagodbom Priloga V. tehničkom i znanstvenom napretku te zbivanjima u okviru Konvencije LRTAP.

Članak 10.

Izvješćivanje država članica

1. Države članice Komisiji dostavljaju svoje prve nacionalne programe kontrole onečišćenja zraka do ...[27 mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Direktive].

Kada se nacionalni program kontrole onečišćenja zraka ažurira na temelju članka 6. stavka 4., dotična država članica dostavlja ažurirani program Komisiji u roku od dva mjeseca.

Komisija ispituje nacionalne programe kontrole onečišćenja zraka i njihove ažurirane verzije s obzirom na zahtjeve iz članka 4. stavka 2. i članka 6.

2. Države članice dostavljaju Komisiji i Europskoj agenciji za okoliš svoje nacionalne inventare i projekcije emisija, prostorno raščlanjene nacionalne inventare emisija, inventare velikih točkastih izvora i informativna izvješća o inventaru iz članka 8. stavaka 1., 2. i 3. te, ako je relevantno, članka 8. stavka 4. u skladu s datumima izvješćivanja utvrđenima u Prilogu I.

To je izvješćivanje dosljedno s izvješćivanjem tajništvu Konvencije LRTAP.

3. Komisija uz pomoć Europske agencije za okoliš i u savjetovanju s dotičnim državama članicama preispituje podatke nacionalnih inventara emisija u prvoj godini izvješćivanja i redovito nakon toga. To preispitivanje obuhvaća sljedeće:
- (a) provjere kako bi se ustanovilo jesu li dostavljene informacije transparentne, točne, dosljedne, usporedive i potpune;
 - (b) provjere kako bi se utvrdili slučajevi u kojima su podatci iz inventara pripremljeni na način koji je nedosljedan sa zahtjevima utvrđenima na temelju međunarodnog prava, posebice Konvencije LRTAP;
 - (c) prema potrebi, izračun proizišlih potrebnih tehničkih ispravaka, uz savjetovanje s dotičnom državom članicom.

Ako dotična država članica i Komisija ne mogu postići dogovor o nužnosti ili sadržaju tehničkih ispravaka u skladu s točkom (c), Komisija donosi odluku kojom se utvrđuju tehnički ispravci koje dotična država članica treba primijeniti.

4. Države članice dostavljaju Komisiji i Europskoj agenciji za okoliš sljedeće informacije navedene u članku 9.:
- (a) do ... [18 mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Direktive] i svake četiri godine nakon toga, položaj lokacija za praćenje te povezane pokazatelje koji se upotrebljavaju za praćenje učinaka onečišćenja zraka; i
 - (b) do ... [30 mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Direktive] i svake četiri godine nakon toga, podatke o praćenju iz članka 9.

Članak 11.
Izvešća Komisije

1. Komisija do ... [39 mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Direktive] i svake četiri godine nakon toga izvješćuje Europski parlament i Vijeće o napretku postignutom u provedbi ove Direktive, uključujući procjenu njezina doprinosa postizanju ciljeva navedenih u članku 1., uključujući:
 - (a) napredak u postizanju:
 - i. okvirnih razina emisija i obveza smanjenja emisija iz članka 4 te, ako je to primjenjivo, o razlozima zbog kojih neke od tih obveze nisu ispunjene;
 - ii. razina kvalitete zraka u skladu sa smjernicama o kvaliteti zraka koje je objavila Svjetska zdravstvena organizacija;
 - iii. ciljeva Unije u području bioraznolikosti i ekosustava u skladu sa Sedmim programom djelovanja za okoliš;
 - (b) utvrđivanje daljnjih mjera koje su potrebne na razini Unije i država članica za postizanje ciljeva navedenih u točki (a);
 - (c) uporabu sredstava Unije za potporu mjerama poduzetima s ciljem usklađivanja s ciljevima ove Direktive;
 - (d) rezultate ispitivanja nacionalnih programa kontrole onečišćenja zraka i njihovih ažuriranih verzija, koje je Komisija provela u skladu s člankom 10. stavkom 1. trećim podstavkom;

(e) evaluaciju zdravstvenih, okolišnih i društveno-gospodarskih učinaka ove Direktive.

2. Ako izvješće ukazuje da bi neispunjavanje okvirnih razina emisija i obveza smanjenja emisija iz članka 4. moglo biti rezultat nedjelotvornog zakonodavstva Unije o kontroli onečišćenja zraka na izvoru, uključujući njegovu provedbu na razini država članica, Komisija prema potrebi ispituje potrebu za daljnjim djelovanjem, istodobno razmatrajući sektorske učinke provedbe. Komisija prema potrebi podnosi zakonodavne prijedloge, uključujući novo zakonodavstvo o kontroli onečišćenja zraka na izvoru, kako bi se osiguralo poštovanje obveza iz ove Direktive.

Članak 12.

Europski forum za čisti zrak

Komisija uspostavlja Europski forum za čisti zrak radi pružanja doprinosa za smjernice i olakšanja koordinirane provedbe zakonodavstva i politika Unije povezanih s poboljšanjem kvalitete zraka, čime se omogućuje redovito okupljanje svih dionika, uključujući nadležna tijela država članica na svim relevantnim razinama, Komisiju, industriju, civilno društvo i znanstvenu zajednicu. Na Europskom forumu za čisti zrak razmjenjuju se iskustva i dobre prakse, između ostalog u vezi sa smanjenjem emisija od grijanja u kućanstvima i cestovnog prometa, kojima se mogu pružiti informacije te poboljšati nacionalni programi kontrole onečišćenja zraka i njihova provedba.

Članak 13.
Preispitivanje

1. Na osnovi izvješća iz članka 11. stavka 1. Komisija preispituje ovu Direktivu najkasnije 31. prosinca 2025. s ciljem očuvanja napretka prema ostvarivanju ciljeva iz članka 1. stavka 2., posebice uzimajući u obzir znanstveni i tehnički napredak te provedbu klimatskih i energetske politike Unije.

Prema potrebi, Komisija podnosi zakonodavne prijedloge za obveze smanjenja emisija za razdoblje nakon 2030.

2. U pogledu amonijaka Komisija u svojem preispitivanju posebno ocjenjuje:
 - (a) najnovije znanstvene dokaze;
 - (b) ažuriranja dokumenta sa smjernicama UNECE-a za sprečavanje i smanjenje emisija amonijaka iz poljoprivrednih izvora iz 2014. („Dokument sa smjernicama o amonijaku”)¹ i Okvirnog kodeksa UNECE-a dobre poljoprivredne prakse² za smanjenje emisija amonijaka, kako je zadnje revidiran 2014.;
 - (c) ažuriranja najboljih raspoloživih tehnika kako su definirane u članku 3. točki 10. Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća³,

¹ Odluka 2012/11, ECE/EB/AIR/113/Add. 1.

² Odluka ECE/EB.AIR/127, stavak 36.e.

³ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17.12.2010., str. 17.).

- (d) poljoprivredno-okolišne mjere u okviru zajedničke poljoprivredne politike.
3. Na osnovi prijavljenih nacionalnih emisija žive Komisija procjenjuje njihov utjecaj na postizanje ciljeva iz članka 1. stavka 2. i razmatra mjere za smanjenje tih emisija te prema potrebi podnosi zakonodavni prijedlog.

Članak 14.

Pristup informacijama

1. Države članice, u skladu s Direktivom 2003/4/EZ, osiguravaju aktivno i sustavno širenje sljedećih informacija javnosti objavljivanjem na javno dostupnim internetskim stranicama:
- (a) nacionalnih programa kontrole onečišćenja zraka i svih ažuriranih verzija;
 - (b) nacionalnih inventara emisija (uključujući, ako je to primjenjivo, prilagođene nacionalne inventare emisija), nacionalnih projekcija emisija, informativnih izvješća o inventaru i dodatnih izvješća i informacija dostavljenih Komisiji u skladu s člankom 10.
2. Komisija, u skladu s Uredbom (EZ) br. 1367/2006 Europskog parlamenta i Vijeća¹, osigurava aktivno i sustavno širenje javnosti inventara i projekcija emisija na razini Unije te informativnih izvješća o inventaru na javno dostupnim internetskim stranicama.

¹ Uredba (EZ) br. 1367/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. rujna 2006. o primjeni odredaba Aarhuške konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša na institucije i tijela Zajednice (SL L 264, 25.9.2006., str. 13.).

3. Komisija na svojim internetskim stranicama objavljuje:
- (a) temeljne pretpostavke koje se uzimaju u obzir za svaku državu članicu za definiranje njihovih nacionalnih potencijala smanjenja emisija upotrijebljenih u pripremi TSAP-a 16;
 - (b) popis relevantnog zakonodavstva Unije o kontroli onečišćenja zraka na izvoru; i
 - (c) rezultate ispitivanja iz članka 10. stavka 1. trećeg podstavka.

Članak 15.

Suradnja s trećim zemljama i koordinacija unutar međunarodnih organizacija

Unija i države članice, prema potrebi, ne dovodeći u pitanje članak 218. UFEU-a, ostvaruju bilateralnu i multilateralnu suradnju s trećim zemljama te koordinaciju unutar relevantnih međunarodnih organizacija kao što su Program Ujedinjenih naroda za okoliš (UNEP), UNECE, Organizacija Ujedinjenih naroda za hranu i poljoprivredu (FAO), Međunarodna pomorska organizacija (IMO) i Organizacija međunarodnog civilnog zrakoplovstva (ICAO), među ostalim razmjenom informacija, u području tehničkih i znanstvenih istraživanja te razvoja, s ciljem poboljšanja osnove za omogućavanje smanjenja emisija.

Članak 16.

Izvršavanje delegiranja ovlasti

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

2. Ovlašt za donošenje delegiranih akata iz članka 6. stavka 8., članka 8. stavka 7. i članka 9. stavka 3. dodjeljuju se Komisiji na razdoblje od pet godina počevši od 31. prosinca 2016.. Komisija izrađuje izvješće o delegiranju ovlašt najkasnije devet mjeseci prije kraja razdoblja od pet godina. Delegiranje ovlašt prešutno se produljuje za razdoblja jednakog trajanja, osim ako se Europski parlament ili Vijeće tom produljenju usprotive najkasnije tri mjeseca prije kraja svakog razdoblja.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlašt iz članka 6. stavka 8., članka 8. stavka 7. i članka 9. stavka 3. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlašt koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u Službenom listu Europske unije ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016¹.
5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.
6. Delegirani akt donesen na temelju članka 6. stavka 8., članka 8. stavka 7. i članka 9. stavka 3. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

¹ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

Članak 17.
Postupak odbora

1. Komisiji pomaže Odbor za kvalitetu zraka osnovan člankom 29. Direktive 2008/50/EZ. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011.
2. Pri upućivanju na ovaj stavak, primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Ako odbor ne da nikakvo mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

Članak 18.
Sankcije

Države članice utvrđuju pravila o sankcijama koje se primjenjuju na kršenja nacionalnih odredaba donesenih na temelju ove Direktive i poduzimaju sve potrebne mjere radi osiguranja njihove provedbe. Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće.

Članak 19.
Izmjena Direktive 2003/35/EZ

U Prilogu I. Direktivi 2003/35/EZ dodaje se sljedeća točka:

"(g) „Članak 6. stavak 1. Direktive (EU) 2016/... Europskog parlamenta i Vijeća od ... o smanjenju nacionalnih emisija određenih atmosferskih onečišćujućih tvari, o izmjeni Direktive 2003/35/EZ i stavljanju izvan snage Direktive 2001/81/EZ⁺”.

* SL L ..., ..., str. ...”.

Članak 20.
Prenošenje

1. Države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s ovom Direktivom do ... [18 mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Direktive].

Odstupajući od prvog podstavka, države članice stavljaju na snagu zakone i druge propise koji su potrebni radi usklađivanja s člankom 10. stavkom 2. do 15. veljače 2017.

Države članice o tome odmah obavješćuju Komisiju.

⁺ SL: Molimo umetnite broj ove Direktive u tekst i uputu na SL ove Direktive u bilješku.

Kada države članice donose te odredbe, one sadržavaju upućivanje na ovu Direktivu ili se na nju upućuje prilikom njihove službene objave. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 21.

Stavljanje izvan snage i prijelazne odredbe

1. Direktiva 2001/81/EZ stavlja se izvan snage s učinkom od ... [d18 mjeseci od datuma stupanja na snagu ove Direktive].

Odstupajući od prvog podstavka:

- (a) članci 1. i 4. te Prilog I. Direktivi 2001/81/EZ i dalje se primjenjuju do 31. prosinca 2019.;
- (b) članci 7. i 8. te Prilog III. Direktivi 2001/81/EZ stavlja se izvan snage 31. prosinca 2016.

Upućivanja na direktivu stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga VI.

2. Države članice mogu do 31. prosinca 2019. primjenjivati članak 5. stavak 1. ove Direktive u odnosu na gornje granice iz članka 4. i Priloga I. Direktivi 2001/81/EZ.

Članak 22.
Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu 31. prosinca 2016.

Članak 23.
Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u

Za Europski parlament
Predsjednik

Za Vijeće
Predsjednik

PRILOG I.

PRAĆENJE ATMOSFERSKIH EMISIJA I IZVJEŠĆIVANJE O NJIMA

Tablica A.

Zahtjevi povezani s godišnjim izvješćivanjem o emisijama
kako je navedeno u članku 8. stavku 1. prvom podstavku

Element	Onečišćujuće tvari	Vremenski nizovi	Datumi izvješćivanja
Ukupne nacionalne emisije prema kategoriji izvora iz NFR-a ^{1*}	– SO ₂ , NO _x , NMHOS, NH ₃ , CO – teški metali (Cd, Hg, Pb) ^{**} – POP-ovi ^{***} (ukupni PAH-ovi (policiklički aromatski ugljikovodici), benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, indeno(1,2,3-cd)piren, dioksini/furani, PCB-i, HCB)	Godišnje, od 1990. do godine izvješćivanja minus 2 (X-2)	15. veljače ^{*****}
Ukupne nacionalne emisije prema kategoriji izvora iz NFR-a [*]	– PM _{2,5} , PM ₁₀ ^{****} , i, ako je dostupno, BC.	Godišnje, od 2000. do godine izvješćivanja minus 2 (X-2)	15. veljače ^{*****}

- ¹ Nomenklatura za izvješćivanje (NFR) kako je predviđena Konvencijom LRTAP.
- ^{*} O prirodnim emisijama izvješćuje se u skladu s metodologijama Konvencije LRTAP i Smjernica EMEP-a/EEA-e o inventarima emisija onečišćujućih tvari u zraku. One se ne uključuju u ukupne nacionalne emisije i o njima se zasebno izvješćuje.
- ^{**} Cd (kadmij), Hg (živa), Pb (olovo).
- ^{***} POP-ovi (postojane organske onečišćujuće tvari).
- ^{****} „PM₁₀” znači čestice aerodinamičkog promjera jednakog ili manjeg od 10 mikrometara (µm).
- ^{*****} Ponovno dostavljanje podataka zbog grešaka vrši se u roku od četiri tjedna te uključuje jasno objašnjenje napravljenih izmjena.

Tablica B.

Zahtjevi povezani s godišnjim izvješćivanjem o emisijama
kako je navedeno u članku 8. stavku 1. drugom podstavku

Element	Onečišćujuće tvari	Vremenski nizovi	Datum izvješćivanja
Ukupne nacionalne emisije prema kategoriji izvora iz NFR-a*	– teški metali (As, Cr, Cu, Ni, Se i Zn i njihovi spojevi)** – TSP (ukupno suspendirane čestice)***	Godišnje, od 1990. (2000. za TSP) do godine izvješćivanja minus 2 (X-2)	15. veljače

* O prirodnim emisijama izvješćuje se u skladu s metodologijama Konvencije LRTAP i Smjernica EMEP-a/EEA-e o inventarima emisija onečišćujućih tvari u zraku. One se ne uključuju u ukupne nacionalne emisije i o njima se zasebno izvješćuje.

** As (arsen), Cr (krom), Cu (bakar), Ni (nikal), Se (selenij), Zn (cink).

*** TSP (ukupno suspendirane čestice).

Tablica C.

Zahtjevi za izvješćivanje o emisijama i projekcijama
kako je navedeno u članku 8. stavku 2.

Element	Onečišćujuće tvari	Vremenski nizovi / ciljane godine	Datumi izvješćivanja
Nacionalni prostorni podaci o emisijama prema kategorijama izvora (generirani NFR)	– SO₂, NO_x, NMHOS, CO, NH₃, PM₁₀, PM_{2,5} – teški metali (Cd, Hg, Pb), – POP-ovi (ukupni PAH- ovi, HCB, PCB-i, dioksini/furani) – BC (ako je dostupno)	Svake četiri godine za godinu izvješćivanja minus 2 (X-2) Od 2017.	1. svibnja*
Veliki točkasti izvori (LPS) prema kategorijama izvora (generirani NFR)	– SO₂, NO_x, NMHOS, CO, NH₃, PM₁₀, PM_{2,5}, – teški metali (Cd, Hg, Pb), – POP-ovi (ukupni PAH- ovi, HCB, PCB-i, dioksini/furani) – BC (ako je dostupno)	Svake četiri godine za godinu izvješćivanja minus 2 (X-2) Od 2017.	1. svibnja*
Projekcija emisija prema skupnom NFR-u	SO ₂ , NO _x , NH ₃ , NMHOS, PM _{2,5} i, ako je dostupno, BC	Svake dvije godine, obuhvaćajući godine obuhvaćene projekcijama 2020., 2025., 2030. i, ako je dostupno, 2040. i 2050. Od 2017.	15. ožujka

* Ponovno dostavljanje podataka zbog grešaka vrši se u roku od četiri tjedna te uključuje jasno objašnjenje napravljenih izmjena.

Tablica D.

Zahtjevi povezani s godišnjim izvješćivanjem o informativnom izvješću o inventaru
iz članka 8. stavka 3.

Element	Onečišćujuće tvari	Vremenski nizovi / ciljane godine	Datumi izvješćivanja
Informativno izvješće o inventaru	– SO₂, NO_x, NMHOS, NH₃, CO₂, PM_{2,5}, PM₁₀; – teški metali (Cd, Hg, Pb) i BC; – POP-ovi (ukupni PAH-ovi (policiklički aromatski ugljikovodici), benzo(a)piren, benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, indeno(1,2,3-cd)piren, dioksini/furani, PCB-i, HCB); – ako je dostupno, teški metali (As, Cr, Cu, Ni, Se i Zn i njihovi spojevi) i TSP	Sve godine (kako je navedeno u tablicama A-B-C)	15. ožujka

PRILOG II.

NACIONALNE OBEVEZE SMANJENJA EMISIJA

Tablica A

Obveze smanjenja emisija za sumporov dioksid (SO₂), dušikove okside (NO_x) i nemetanske hlapive organske spojeve (NMHOS). Bazna godina za obveze smanjenja emisija je 2005., a za cestovni promet primjenjuju se na emisije izračunane na temelju prodanih goriva *.

Država članica	Smanjenje SO ₂ u usporedbi s 2005.		Smanjenje NO _x u usporedbi s 2005.		Smanjenje NMHOS u usporedbi s 2005.	
	Za bilo koju godinu od 2020. do 2029.	Za bilo koju godinu od 2030.	Za bilo koju godinu od 2020. do 2029.	Za bilo koju godinu od 2030.	Za bilo koju godinu od 2020. do 2029.	Za bilo koju godinu od 2030.
Belgija	43 %	66 %	41 %	59 %	21 %	35 %
Bugarska	78 %	88 %	41 %	58 %	21 %	42 %
Češka	45 %	66 %	35 %	64 %	18 %	50 %
Danska	35 %	59 %	56 %	68 %	35 %	37 %
Njemačka	21 %	58 %	39 %	65 %	13 %	28 %
Estonija	32 %	68 %	18 %	30 %	10 %	28 %
Grčka	74 %	88 %	31 %	55 %	54 %	62 %
Španjolska	67 %	88 %	41 %	62 %	22 %	39 %
Francuska	55 %	77 %	50 %	69 %	43 %	52 %
Hrvatska	55 %	83 %	31 %	57 %	34 %	48 %
Irska	65 %	85 %	49 %	69 %	25 %	32 %
Italija	35 %	71 %	40 %	65 %	35 %	46 %

Država članica	Smanjenje SO ₂ u usporedbi s 2005.		Smanjenje NO _x u usporedbi s 2005.		Smanjenje NMHOS u usporedbi s 2005.	
	Za bilo koju godinu od 2020. do 2029.	Za bilo koju godinu od 2030.	Za bilo koju godinu od 2020. do 2029.	Za bilo koju godinu od 2030.	Za bilo koju godinu od 2020. do 2029.	Za bilo koju godinu od 2030.
Cipar	83 %	93 %	44 %	55 %	45 %	50 %
Latvija	8 %	46 %	32 %	34 %	27 %	38 %
Litva	55 %	60 %	48 %	51 %	32 %	47 %
Luksemburg	34 %	50 %	43 %	83 %	29 %	42 %
Mađarska	46 %	73 %	34 %	66 %	30 %	58 %
Malta	77 %	95 %	42 %	79 %	23 %	27 %
Nizozemska	28 %	53 %	45 %	61 %	8 %	15 %
Austrija	26 %	41 %	37 %	69 %	21 %	36 %
Poljska	59 %	70 %	30 %	39 %	25 %	26 %
Portugal	63 %	83 %	36 %	63 %	18 %	38 %
Rumunjska	77 %	88 %	45 %	60 %	25 %	45 %
Slovenija	63 %	92 %	39 %	65 %	23 %	53 %
Slovačka	57 %	82 %	36 %	50 %	18 %	32 %
Finska	30 %	34 %	35 %	47 %	35 %	48 %
Švedska	22 %	22 %	36 %	66 %	25 %	36 %
Ujedinjena Kraljevina	59 %	88 %	55 %	73 %	32 %	39 %
EU 28	59 %	79 %	42 %	63 %	28 %	40 %

* Države članice koje, na temelju Konvencije LRTAP, imaju mogućnost izabrati da kao temelj za usklađenost upotrebe ukupne nacionalne emisije izračunane na temelju upotrijebljenih goriva mogu zadržati tu mogućnost kako bi osigurale koherentnost između međunarodnog prava i prava Unije.

Tablica B

Obveze smanjenja emisija za amonijak (NH₃) i sitne lebdeće čestice (PM_{2,5}). Bazna godina za obveze smanjenja emisija je 2005., a za cestovni promet primjenjuju se na emisije izračunane na temelju prodanih goriva*.

Država članica	Smanjenje NH ₃ u usporedbi s 2005.			Smanjenje PM _{2,5} u usporedbi s 2005.		
	Za bilo koju godinu od 2020. do 2029.		Za bilo koju godinu od 2030.	Za bilo koju godinu od 2020. do 2029.		Za bilo koju godinu od 2030.
Belgija	2 %		13 %	20 %		39 %
Bugarska	3 %		12 %	20 %		41 %
Češka	7 %		22 %	17 %		60 %
Danska	24 %		24 %	33 %		55 %
Njemačka	5 %		29 %	26 %		43 %
Estonija	1 %		1 %	15 %		41 %
Grčka	7 %		10 %	35 %		50 %
Španjolska	3 %		16 %	15 %		50 %
Francuska	4 %		13 %	27 %		57 %
Hrvatska	1 %		25 %	18 %		55 %
Irska	1 %		5 %	18 %		41 %
Italija	5 %		16 %	10 %		40 %
Cipar	10 %		20 %	46 %		70 %
Latvija	1 %		1 %	16 %		43 %
Litva	10 %		10 %	20 %		36 %
Luksemburg	1 %		22 %	15 %		40 %
Mađarska	10 %		32 %	13 %		55 %

Država članica	Smanjenje NH ₃ u usporedbi s 2005.			Smanjenje PM _{2,5} u usporedbi s 2005.		
	Za bilo koju godinu od 2020. do 2029.		Za bilo koju godinu od 2030.	Za bilo koju godinu od 2020. do 2029.		Za bilo koju godinu od 2030.
Malta	4 %		24 %	25 %		50 %
Nizozemska	13 %		21 %	37 %		45 %
Austrija	1 %		12 %	20 %		46 %
Poljska	1 %		17 %	16 %		58 %
Portugal	7 %		15 %	15 %		53 %
Rumunjska	13 %		25 %	28 %		58 %
Slovenija	1 %		15 %	25 %		60 %
Slovačka	15 %		30 %	36 %		49 %
Finska	20 %		20 %	30 %		34 %
Švedska	15 %		17 %	19 %		19 %
Ujedinjena Kraljevina	8 %		16 %	30 %		46 %
EU 28	6 %		19 %	22 %		49 %

* Države članice koje, na temelju Konvencije LRTAP, imaju mogućnost izabrati da kao temelj za usklađenost upotrebe ukupne nacionalne emisije izračunane na temelju upotrijebljenih goriva mogu zadržati tu mogućnost kako bi osigurale koherentnost između međunarodnog prava i prava Unije.

PRILOG III.

SADRŽAJ NACIONALNIH PROGRAMA KONTROLE ONEČIŠĆENJA ZRAKA NAVEDENIH U ČLANCIMA 6. I 10.

DIO 1.

MINIMALNI SADRŽAJ

NACIONALNIH PROGRAMA KONTROLE ONEČIŠĆENJA ZRAKA

1. Početnim nacionalnim programima kontrole onečišćenja zraka iz članaka 6. i 10. obuhvaćen je barem sljedeći sadržaj:
 - (a) nacionalni okvir politika za područje kvalitete zraka i onečišćenja zraka u čijem je kontekstu program izrađen, uključujući:
 - i. prioritete politike i njihov odnos s prioritetima utvrđenima u drugim relevantnim područjima politike, uključujući klimatske promjene te, kad je to prikladno, poljoprivredu, industriju i promet;
 - ii. nadležnosti dodijeljene nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima;
 - iii. napredak u smanjenju emisija i poboljšanju kvalitete zraka postignut postojećim politikama i mjerama te stupanj usklađenosti s nacionalnim obvezama i obvezama Unije;
 - iv. predviđen daljnji razvoj uz pretpostavku da ne bude izmjena već donesenih politika i mjera;

- (b) razmatrane opcije politike za koje se smatra da su u skladu s obvezama smanjenja emisija za razdoblje od 2020. do 2029. i od 2030. nadalje i prijelaznim razinama emisija utvrđenima za 2025. te da doprinose dodatnom poboljšanju kvalitete zraka, kao i analize tih opcija, uključujući metodu analize, kad je to dostupno, individualni ili kombinirani utjecaj politika i mjera za smanjenje emisija, kvalitetu zraka i okoliš te s time povezanih neizvjesnosti;
- (c) mjere i politike odabrane za donošenje, uključujući raspored za njihovo donošenje, provedbu i preispitivanje te odgovorna nadležna tijela;
- (d) prema potrebi, objašnjenje razloga zašto se okvirne razine emisija za 2025. ne mogu postići bez mjera koje podrazumijevaju nerazmjerne troškove;
- (e) prema potrebi, prikaz uporabe fleksibilnosti navedenih u članku 5. i sve posljedice za okoliš koje proizlaze iz takve uporabe;
- (f) procjena o načinu na koji se odabranim politikama i mjerama osigurava koherentnost s planovima i programima uspostavljenima u drugim relevantnim područjima politike.

2. Ažuriranim verzijama nacionalnog programa kontrole onečišćenja zraka iz članaka 6. i 10. obuhvaćeno je barem sljedeće:

- (a) procjena napretka ostvarenog u vezi s provedbom programa, smanjenjem emisija i smanjenjem koncentracija;
- (b) sve znatne promjene u kontekstu politike, procjenama, programu ili rasporedu njegove provedbe.

DIO 2.
MJERE ZA SMANJENJE EMISIJA
IZ ČLANKA 6. STAVKA 2. DRUGOG PODSTAVKA

Države članice uzimaju u obzir relevantni Dokument sa smjernicama o amonijaku i koriste se najboljim raspoloživim tehnikama u skladu s Direktivom 2010/75/EU.

A. Mjere radi kontrole emisija amonijaka

1. Države članice uspostavljaju nacionalni savjetodavni kodeks dobre poljoprivredne prakse za kontrolu emisija amonijaka, uzimajući u obzir Okvirni kodeks UNECE-a dobre poljoprivredne prakse za smanjenje emisija amonijaka iz 2014., kojim je obuhvaćeno barem sljedeće:
 - (a) upravljanje dušikom, vodeći računa o čitavom ciklusu dušika;
 - (b) strategije hranjenja stoke;
 - (c) tehnike razgrtanja gnojiva uz niske emisije;
 - (d) sustavi skladištenja gnojiva uz niske emisije;
 - (e) sustavi smještaja životinja uz niske emisije;
 - (f) mogućnosti ograničavanja emisija amonijaka iz uporabe mineralnih gnojiva.

2. Države članice mogu utvrditi nacionalnu bilancu dušika radi praćenja promjena sveukupnih gubitaka reaktivnog dušika iz poljoprivrede, uključujući amonijak, dušikov oksid, amonij, nitrate i nitrite, na temelju načela navedenih u Dokumentu sa smjernicama UNECE-a o bilancama dušika¹.
3. Države članice zabranjuju upotrebu gnojiva na bazi amonijevog karbonata i mogu smanjiti emisije amonijaka iz anorganskih gnojiva sljedećim pristupima:
 - (a) zamjenom gnojiva na bazi uree gnojivima na bazi amonijevog nitrata;
 - (b) kada se i dalje koriste gnojiva na bazi uree, primjenom metoda za koje se pokazalo da smanjuju emisije amonijaka za najmanje 30 % u usporedbi s upotrebom referentne metode, kako je utvrđeno u Dokumentu sa smjernicama o amonijaku;
 - (c) promicanjem zamjene anorganskih gnojiva organskim gnojivima te, u slučaju daljnje upotrebe anorganskih gnojiva, njihovim razgrtanjem u skladu s predvidivim potrebama predmetnih usjeva ili travnjaka u vezi s dušikom i fosforom, uzimajući u obzir i postojeći hranjivi sadržaj u tlu i hranjive tvari iz drugih gnojiva.

¹ Odluka 2012/10, ECE/EB.AIR/113/Add 1.

4. Države članice mogu smanjiti emisije amonijaka iz stajskog gnojiva sljedećim pristupima:
- (a) smanjenjem emisija koje nastaju uslijed nanošenja tekućeg i krutoga gnojiva na obradivu zemlju i travnjake primjenom metoda kojima se emisije smanjuju za najmanje 30 % u usporedbi s referentnom metodom opisanom u Dokumentu sa smjericama o amonijaku te uz sljedeće uvjete:
- i. razgrtanjem gnojiva i tekućih gnojiva samo u skladu s predvidivim potrebama za hranjivim tvarima predmetnih usjeva ili travnjaka u vezi s dušikom i fosforom, uzimajući u obzir i postojeći hranjivi sadržaj u tlu i hranjive tvari iz drugih gnojiva;
 - ii. nerazgrtanjem gnojiva i tekućih gnojiva po zemlji koja je zasićena vodom, poplavljena, smrznuta ili prekrivena snijegom;
 - iii. nanošenjem tekućih gnojiva koja se razgrću po travnjaku povlačnom cijevi, povlačnim letvama ili plitkim ili dubokim ubrizgavanjem;
 - iv. unošenjem gnojiva i tekućih gnojiva koja se razgrću po obradivoj zemlji u tlo u roku od četiri sata od razgrtanja;

- (b) smanjenjem emisija koje nastaju uslijed skladištenja gnojiva izvan nastambi za životinje sljedećim pristupima:
- i. za skladišta tekućega gnojiva izgrađena nakon 1. siječnja 2022., uporabom sustava ili tehnika skladištenja uz niske emisije za koje se pokazalo da smanjuju emisije amonijaka za najmanje 60 % u usporedbi s referentnom metodom opisanom u Dokumentu sa smjernicama o amonijaku, a za postojeća skladišta tekućeg gnojiva za najmanje 40 %;
 - ii. prekrivanjem skladišta za kruto gnojivo;
 - iii. osiguravanjem dovoljnog kapaciteta skladištenja gnojiva za poljoprivredna gospodarstva kako bi se gnojivo moglo razgrtati samo u razdobljima koja su pogodna za rast usjeva;
- (c) smanjenjem emisija iz nastambi životinja uporabom sustava za koje se pokazalo da smanjuju emisije amonijaka za najmanje 20 % u usporedbi s referentnom metodom opisanom u Dokumentu sa smjernicama o amonijaku;
- (d) smanjenjem emisija iz gnojiva uporabom strategija hranjenja životinja hranom s niskim sadržajem bjelančevina za koju se pokazalo da smanjuje emisije amonijaka za najmanje 10 % u usporedbi s referentnom metodom opisanom u Dokumentu sa smjernicama o amonijaku.

B. Mjere smanjenja emisija radi kontrole emisija sitnih lebdećih čestica i crnog ugljika

1. Ne dovodeći u pitanje Prilog II. o višestrukoj sukladnosti Uredbi (EU) br. 1306/2013¹, države članice mogu zabraniti spaljivanje ostataka i otpada od žetve i šumskih ostataka na otvorenom području.

Države članice nadziru i izvršavaju provedbu bilo koje zabrane provedene u skladu s prvim podstavkom. Svako izuzeće od takve zabrane ograničeno je na preventivne programe kojima je cilj izbjegavanje jakih požara koji se nekontrolirano šire, suzbijanje štetnih organizama ili očuvanje bioraznolikosti.

2. Države članice mogu uspostaviti nacionalni savjetodavni kodeks dobre poljoprivredne prakse za pravilno upravljanje ostacima od žetve na temelju sljedećih pristupa:

- (a) poboljšanje strukture tla inkorporacijom ostataka od žetve;
- (b) poboljšanje tehnike inkorporacije ostataka od žetve;
- (c) alternativna upotreba ostataka od žetve;
- (d) poboljšanje stanja hranjivih tvari i strukture tla inkorporacijom gnojiva prema potrebi kako bi se postigao optimalan rast biljaka i time izbjeglo spaljivanje gnojiva (stajski gnoj, slamnata stelja).

¹ Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o financiranju, upravljanju i nadzoru zajedničke poljoprivredne politike i o stavljanju izvan snage uredaba Vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) br. 485/2008; SL L 347, 20.12.2013., str. 549.).

C. Sprečavanje učinaka na mala poljoprivredna gospodarstva

Pri poduzimanju mjera opisanih odjeljcima A i B, države članice osiguravaju da se učinci na mala i mikro poljoprivredna gospodarstva u potpunosti uzimaju u obzir.

Države članice mogu, primjerice, izuzeti mala i mikro poljoprivredna gospodarstva iz tih mjera kada je to moguće i primjereno s obzirom na primjenjive obveze smanjenja.

PRILOG IV.

METODOLOGIJE PRIPREME I AŽURIRANJA NACIONALNIH INVENTARA I PROJEKCIJA EMISIJA, INFORMATIVNIH IZVJEŠĆA O INVENTARU I PRILAGOĐENIH NACIONALNIH INVENTARA EMISIJA IZ ČLANAKA 5. I 8.

Za onečišćujuće tvari iz Priloga I. države članice pripremaju nacionalne inventare emisija, prilagođene nacionalne inventare emisija prema potrebi, nacionalne projekcije emisija, prostorno raščlanjene nacionalne inventare emisija, inventare velikih točkastih izvora i informativna izvješća o inventaru primjenom metodologija koje su donijele stranke Konvencije LRTAP (Smjernice o izvješćivanju EMEP-a) te se od njih traži da se koriste Smjernicama EMEP-a/EEA-e o inventarima emisija onečišćujućih tvari u zraku (Smjernice EMEP-a/EEA-e) koje se u njoj spominju. Osim toga, dodatne informacije, posebno podaci o aktivnosti, potrebne za procjenu nacionalnih inventara i projekcija emisija pripremaju se u skladu s istim smjernicama.

Oslanjanjem na Smjernice o izvješćivanju EMEP-a ne dovode se u pitanje dodatni aranžmani određeni ovim Prilogom i zahtjevi koji se odnose na nomenklaturu za izvješćivanje, vremenske nizove i datume izvješćivanja određene u Prilogu I.

DIO 1.

GODIŠNJI NACIONALNI INVENTARI EMISIJA

1. Nacionalni inventari emisija moraju biti transparentni, dosljedni, usporedivi, potpuni i točni.
2. Emisije iz utvrđenih ključnih kategorija izračunavaju se u skladu s metodologijama definiranim u Smjernicama EMEP-a/EEA-e i s ciljem primjene metodologije 2. razine ili više razine (detaljnije).

Države članice mogu se koristiti drugim znanstveno utemeljenim i kompatibilnim metodologijama za utvrđivanje nacionalnih inventara emisija pod uvjetom da te metodologije daju točnije procjene nego metodologije iz Smjernica EMEP-a/EEA-e.

3. Za emisije iz prometa, države članice izračunavaju emisije i izvješćuju o njima u skladu s nacionalnim energetske bilancama dostavljenima Eurostatu.
4. Emisije iz cestovnog prometa izračunavaju se i o njima se izvješćuje na temelju goriva prodanih¹ u dotičnoj državi članici. Osim toga, države članice mogu izvijestiti i o emisijama iz cestovnog prometa na temelju upotrijebljenih goriva ili prijeđenih kilometara u državi članici.
5. Države članice izvješćuju o svojim godišnjim nacionalnim emisijama izraženima u primjenjivoj jedinici određenoj u obrascu za izvješćivanje NFR-a iz Konvencije LRTAP.

¹ Države članice koje, na temelju Konvencije LRTAP, imaju mogućnost izabrati da kao temelj za usklađenost upotrebe ukupne nacionalne emisije izračunane na temelju upotrijebljenih goriva mogu zadržati tu mogućnost kako bi osigurale koherentnost između međunarodnog prava i prava Unije.

DIO 2.
NACIONALNE PROJEKCIJE EMISIJA

1. Nacionalne projekcije emisija moraju biti transparentne, dosljedne, usporedive, potpune i točne, a dostavljenim informacijama mora biti obuhvaćeno barem sljedeće:
 - (a) jasno utvrđivanje donesenih i planiranih politika i mjera uključenih u projekcije;
 - (b) prema potrebi, rezultati analize osjetljivosti provedene u svrhu projekcija;
 - (c) opis metodologija, modela, temeljnih pretpostavki te ključnih ulaznih i izlaznih parametara.
2. Projekcije emisija procjenjuju se i svrstavaju u relevantne sektore izvora. Države članice pripremaju projekciju „s mjerama” (donesene mjere) i, kada je potrebno, projekciju „s dodatnim mjerama” (planirane mjere) za svaku onečišćujuću tvar u skladu s uputama utvrđenima u Smjernicama EMEP-a/EEA-e.
3. Nacionalne projekcije emisija moraju biti u skladu s godišnjim nacionalnim inventarom emisija za godinu x-3 i projekcijama dostavljenima u okviru Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća¹.

¹ Uredba (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o mehanizmu za praćenje i izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova i za izvješćivanje o drugim informacijama u vezi s klimatskim promjenama na nacionalnoj razini i razini Unije te stavljanju izvan snage Odluke br. 280/2004/EZ (SL L 165, 18.6.2013, str. 13.).

DIO 3.
INFORMATIVNO IZVJEŠĆE O INVENTARU

Informativna izvješća o inventaru pripremaju se u skladu sa Smjernicama o izvješćivanju EMEP-a i dostavljaju uporabom obrasca za izvješća o inventarima kako je u njima navedeno. Izvješće o inventarima mora uključivati barem sljedeće informacije:

- (a) opise, upućivanja i izvore informacija specifičnih metodologija, pretpostavki, čimbenika emisije i podataka o aktivnosti te razloge njihova odabira;
- (b) opis nacionalnih ključnih kategorija izvora emisija;
- (c) informacije o neizvjesnostima, osiguranju kvalitete i provjeri;
- (d) opis institucijskih aranžmana za pripremu inventara;
- (e) nove izračune i planirana poboljšanja;
- (f) ako je bitno, informacije o uporabi fleksibilnosti predviđenih u članku 5. stavcima 1., 2., 3. i 4.;
- (g) ako je bitno, informacije o razlozima za odstupanje od putanje smanjenja određene u skladu s člankom 4. stavkom 2., kao i mjere za vraćanje na putanju;
- (h) sažetak.

DIO 4.

PRILAGODBA NACIONALNIH INVENTARA EMISIJA

1. Država članica koja predloži prilagodbu svojeg nacionalnog inventara emisija u skladu s člankom 5. stavkom 1. u svoj prijedlog Komisiji uključuje barem sljedeću popratnu dokumentaciju:
 - (a) dokaz da je dotična nacionalna obveza (ili obveze) smanjenja emisija premašena;
 - (b) dokaz o mjeri u kojoj se prilagodbom inventara emisija smanjuje prekoračenje i doprinosi usklađenosti s dotičnom nacionalnom obvezom (ili obvezama) smanjenja emisija;
 - (c) procjenu hoće li se i kada ispuniti dotična nacionalna obveza (ili obveze) smanjenja emisija na temelju nacionalnih projekcija emisija bez prilagodbe;
 - (d) dokaz o tome da je prilagodba u skladu s jednom ili nekoliko sljedećih triju okolnosti. Prema potrebi moguće je upućivanje na relevantne prethodne prilagodbe:
 - i. u slučaju novih kategorija izvora emisija:
 - dokaz da je nova kategorija izvora emisija priznata u znanstvenoj literaturi i/ili Smjernicama EMEP-a/EEA-a;
 - dokaz da ta kategorija izvora nije bila uključena u relevantni povijesni nacionalni inventar emisija u vrijeme kada je utvrđena obveza smanjenja emisija;

- dokaz da emisije iz nove kategorije izvora ometaju državu članicu u ispunjenju obveza smanjenja emisija, potkrijepljen iscrpnim opisom metodologija, podataka i čimbenika emisije korištenih kako bi se došlo do tog zaključka;
- ii. u slučaju da su za utvrđivanje emisija iz posebnih kategorija izvora korišteni znatno različiti čimbenici emisija:
- opis izvornih čimbenika emisije, uključujući iscrpan opis znanstvene osnove od koje je dobiven čimbenik emisije;
 - dokaz da su izvorni čimbenici emisije korišteni za utvrđivanje smanjenja emisija u vrijeme kad su utvrđena;
 - opis ažuriranih čimbenika emisije, uključujući iscrpne informacije o znanstvenoj osnovi od koje je dobiven čimbenik emisije;
 - usporedba procjena emisija izrađenih uporabom izvornih i ažuriranih čimbenika emisije, kojom se pokazuje da zbog promjene čimbenika emisije država članica nije u mogućnosti ispuniti svoje obveze smanjenja;
 - razlozi za odlučivanje o tome jesu li promjene čimbenika emisije znatne;

iii. u slučaju da su za utvrđivanje emisija iz posebnih kategorija izvora korištene znatno različite metodologije:

- opis izvornih korištenih metodologija, uključujući iscrpne informacije o znanstvenoj osnovi od koje je dobiven čimbenik emisije;
- dokaz da je izvorna metodologija korištena za utvrđivanje smanjenja emisija u vrijeme kad su utvrđena;
- opis ažurirane korištene metodologije, uključujući iscrpan opis znanstvene osnove ili reference od koje je dobivena;
- usporedba procjena emisija izrađenih uporabom izvornih i ažuriranih metodologija kojom se pokazuje da zbog promjene metodologije država članica nije u mogućnosti ispuniti svoje obveze smanjenja;
- razlozi za odlučivanje o tome jesu li promjene metodologije znatne.

2. Države članice mogu dostaviti iste popratne informacije za postupke prilagodbe na temelju sličnih preduvjeta, uz uvjet da svaka država članica podnese potrebne zasebne informacije koje se na nju odnose kako je navedeno u stavku 1.
3. Države članice ponovno izračunavaju prilagođene emisije kako bi se, u mjeri u kojoj je to moguće, osigurala dosljednost vremenskih nizova za svaku godinu u kojoj se jedna ili više prilagodbi primjenjuje.

PRILOG V.

NEOBVEZUJUĆI POKAZATELJI ZA PRAĆENJE UČINAKA ONEČIŠĆENJA ZRAKA IZ ČLANKA 9.

- (a) za slatkovodne ekosustave: utvrđivanje opsega biološke štete, uključujući osjetljive receptore (mikrofite i makrofite te diatome) i smanjenje stokova riba i beskralježnjaka:
- ključni pokazatelj kapaciteta neutralizacije kiselina (ANC) i pomoćni pokazatelji kiselosti (pH), otopljenog sulfata (SO_4), nitrata (NO_3) i otopljenog organskog ugljika:
- učestalost uzorkovanja: od godišnjeg (jesensko miješanje u jezerima) do mjesečnog (vodotoci).
- (b) za kopnene ekosustave: ocjena kiselosti tla, gubitka hranjivih tvari iz tla, stanja i količine dušika te gubitka bioraznolikosti:
- i. ključni pokazatelj kiselosti tla: izmjenjive frakcije bazičnih kationa (bazična zasićenost) i izmjenjivi aluminij u tlima:
- učestalost uzorkovanja: svakih deset godina;
- pomoćni pokazatelji: pH, sulfat, nitrat, bazični kationi, koncentracije aluminija u otopini tla:
- učestalost uzorkovanja: svake godine (prema potrebi);

ii. ključni pokazatelj ispiranja nitrata iz tla ($\text{NO}_{3,\text{leach}}$):

učestalost uzorkovanja: svake godine;

iii. ključni pokazatelj omjera ugljika i dušika (C/N) i pomoćni pokazatelj ukupnog dušika u tlu (N_{tot}):

učestalost uzorkovanja: svakih deset godina;

iv. ključni pokazatelj ravnoteže hranjivih tvari u lišću (N/P, N/K, N/Mg):

učestalost uzorkovanja: svake četiri godine.

(c) za kopnene ekosustave: ocjena štete za rast vegetacije i bioraznolikost zbog ozona:

i. ključni pokazatelj rasta vegetacije i štete za lišće i pomoćni pokazatelj toka ugljika (C_{flux}):

učestalost uzorkovanja: svake godine;

ii. ključni pokazatelj prekoračenja kritičnih razina na temelju toka:

učestalost uzorkovanja: svake godine tijekom sezone rasta.

PRILOG VI.

KORELACIJSKA TABLICA

Direktiva 2001/81/EZ	Ova Direktiva
članak 1.	članak 1.
članak 2. prvi podstavak i drugi podstavak točke (c), (d) i (e)	članak 2.
članak 3. točka (e)	članak 3. točka 1.
—	članak 3. točke 2., 3., 4., 5., 8., 9., 12. i 13.
članak 3. točka (i)	članak 3. točka 6.
članak 3. točka (k)	članak 3. točka 7.
članak 3. točka (h)	članak 3. točka 10.
članak 3. točka (g)	članak 3. točka 11.
članak 4.	članak 4. stavci 1. i 2.
članak 2. drugi podstavak točke (a) i (b)	članak 4. stavak 3.
—	članak 5.
članak 6. stavak 1.	članak 6. stavak 1.
članak 6. stavak 2.	članak 6. stavak 2. i stavci od 5. do 10.
članak 6. stavak 3.	članak 6. stavci 3. i 4.
—	članak 7.
članak 7. stavak 1.	članak 8. stavak 1. prvi podstavak
—	članak 8. stavak 1. drugi podstavak i stavci od 2. do 4.
članak 7. stavak 2.	članak 8. stavak 5.
članak 7. stavak 3.	članak 8. stavak 6.
članak 7. stavak 4.	članak 8. stavak 7.
—	članak 9.

Direktiva 2001/81/EZ	Ova Direktiva
članak 8. stavak 2.	članak 10. stavak 1.
članak 8. stavak 1.	članak 10. stavak 2.
–	članak 10. stavci 3. i 4.
članak 9.	članak 11.
–	članak 12.
članak 10.	članak 13.
članak 6. stavak 4.	članak 14. stavak 1.
članak 7. stavak 3. i članak 8. stavak 3.	članak 14. stavci 2. i 3.
članak 11.	članak 15.
članak 13. stavak 3.	članak 16.
članak 13. stavci 1. i 2.	članak 17.
članak 14.	članak 18.
–	članak 19.
članak 15.	članak 20.
–	članak 21.
članak 16.	članak 22.
članak 17.	članak 23.
članak 8. stavak 1. i Prilog III.	Prilog I.
Prilog I.	Prilog II.
–	prilozi III., V. i VI.
Prilog III.	Prilog IV.